

Motion till riksdagen
2008/09:Kr306

av **Torbjörn Björlund m.fl. (v)**

Idrott för alla

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Bakgrund och motivering.....	3
4	Näridrottsplatser, idrottsanläggningar och arenor för idrott.....	3
5	Idrott för äldre.....	4
6	Intäkter av spel.....	4
7	En jämställd idrott.....	5
8	Idrott, HBT-frågor och diskriminering.....	6
9	Idrotten och miljön.....	6
10	Fysisk aktivitet i skolan.....	7

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa en god tillgång på näridrottsplatser, idrottsplatser och andra arenor och anläggningar där ett brett spektrum av idrotter kan utövas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med förslag till hur äldres tillgång till idrott och fysisk aktivitet ska säkras i hela landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det för de allmännyttiga ideella föreningarnas skull är väsentligt att vidmakthålla en reglerad spelmarknad.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för en jämställd idrott.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för ökad kunskap i HBT-frågor och diskriminering vad gäller etnicitet och funktionsnedsättning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för ökad kunskap i miljö- och klimatfrågor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om integrering av fysisk aktivitet i skoldagens samlade verksamhet.¹

¹ Yrkande 7 hänvisat till UbU.

3 Bakgrund och motivering

Den svenska idrottsrörelsen tar ett stort ansvar när det gäller att få många att komma i gång med fysiska aktiviteter av varierande slag och utifrån olika intressen och möjligheter för den enskilde. Riksidrottsförbundet (RF) upprätthåller väl fungerande kontakter med de politiska organisationerna, vilket ger möjlighet till ett stimulerande utbyte av idéer med respekt för de olika rollerna. RF har antagit en rad olika program på en rad olika områden, t.ex. etikfrågor, jämställdhet, frågor om sexuell läggning osv.

Vänsterpartiet konstaterar att idrottsrörelsen är vårt lands största folkrörelse med cirka tre miljoner medlemmar och över en halv miljon ideella ledare. Vi kan också konstatera att ”den svenska modellen” lett till makalösa framgångar inom den internationella idrotten i ett stort antal idrottsgrenar. Vi gläder oss åt de stora framgångar som våra fantastiska idrottskvinnor och idrottsmän presterat i olika grenar.

De svenska idrottsframgångarna kan till stor del hänföras till det ideella engagemanget, där en stor bredd idrottsutövare från barn- och ungdomsåren ger en imponerande topp, som i sin tur inspirerar nya utövare att komma in i idrotten. I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram att alla skall kunna idrotta, att arenor och anläggningar finns på rimligt avstånd, att det inte kostar för mycket att delta osv.

Vänsterpartiet menar att idrotten stimulerar många till fysisk aktivitet, vilket främjar folkhälsan. Det är därför rimligt med ett långsiktigt samhälleligt stöd till idrotten, som inte görs beroende av hur spelmarknaden utvecklas. Vi betonar att den statliga bidragsgivningen till idrotten ska utformas med respekt för idrottsrörelsens självständighet och oberoende men med tydliga uppsatta mål som står i samklang med de grundläggande värderingarna i vårt samhälle. Staten kan ställa upp vissa mål för bidragsgivningen, men det är upp till idrottsrörelsen att bestämma hur målen ska uppnås. Vi kan dock genom politiska beslut underlätta för idrottsrörelsen att ge alla, både unga som gamla, möjligheter att idrotta på rättvisa villkor och inte låta den egna plånboken styra människors möjligheter till att idrotta och aktivera sig.

4 Näridrottsplatser, idrottsanläggningar och arenor för idrott

I samhällsplaneringen är det viktigt att det säkerställs att det ska finnas utrymme och möjlighet till lek, fysisk rörelse och spontanidrott på t.ex. skolor och i våra bostadsområden. Undersökningar visar, enligt RF, att t.ex. förskolebarn sällan rör sig mer än 50–150 meter från hemmet på egen hand. I åldern 7–9 år utökas visserligen avstånden men inte mer än upp till ca 400 meter. Trots detta är det fortfarande inte ovanligt att nya bostadsområden planeras och uppförs utan någon tanke på att i närområdet skapa möjlighet till fysisk rörelse. Detta är förstås ohållbart om vi vill möjliggöra att fler blir fysiskt

Fel! Okänt namn på

aktiva. Med tanke på det anförda om att barn inte rör sig så långt från hemmet är det viktigt att det finns grönytor, lekparkar och framför allt näridrottsplatser i närheten av det egna hemmet sett ur barnets perspektiv.

Näridrottsplatser, dvs. små och flexibla idrottsanläggningar som inte utgår från organiserad idrottsverksamhet utan som inbjuder till spontan fysisk rörelse, är värda att pröva. Byggandet av sådana torde i första hand ligga på kommunerna men med benäget bistånd från staten. Men även i övrigt är det av stor vikt att säkerställa en god tillgång till idrottsplatser, idrottsanläggningar och idrottsarenor som inbjuder till idrottsutövande i ett stort spektrum av idrotter oavsett om dessa idrotter sett till antalet utövare domineras av kvinnor/flickor eller män/pojkar.

I detta sammanhang blir de statliga bidragen till kommunerna en oerhört viktig finansieringskälla och också en viktig signal att dessa aktiviteter ska prioriteras. Därför bör statsbidragen till kommunerna över tid öka generellt, men även riktade bidrag till idrottsanläggningars uppförande kan vara viktiga. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I Vänsterpartiets stora finansmotion (2008/09:Fi271) begär vi inom ramen för satsningen på 150 000 nya jobb 1 000 nya arbetstillfällen inom en treårsperiod för skötsel av idrottsanläggningar.

5 Idrott för äldre

Äldre är en grupp som ofta förbises när det gäller idrott. Nu visar nya forskningsrön att det är möjligt att bygga muskelmassa upp till 90-årsåldern. Ett välkänt faktum är att äldre som tränar aktivt på olika sätt också mår bättre. Självklart är det inte bara muskelmassan som stimuleras vid fysisk aktivitet utan det handlar också om rörlighetsträning och balans, något som väsentligt kan minska antalet fallolyckor. Det är extra viktigt för kvinnor eftersom riskerna för just kvinnor att skadas vid fallolyckor är större än för män. I Stockholm har det nyligen byggts en ”lekplats” för seniorer, det vill säga en spontanidrottsplats med möjligheter till såväl styrketräning som andra övningar. Förutom träningen ger sådana platser möjlighet att på ett tryggt och positivt sätt bibehålla och skapa sociala kontakter.

Simning och vattengymnastik är bra sätt att hålla sig i rörelse utan att riskera belastningsskador. Givetvis måste simhallar och andra idrottsanläggningar vara anpassade så att de är tillgängliga även för dem som är mindre rörliga. På äldreboenden och trygghetsboenden finns ofta möjlighet till rörelsegymnastik. Många pensionärsorganisationer samverkar med kommersiella gymkedjor för att ge sina medlemmar bra möjligheter för träning.

Det är bra men det räcker inte, särskilt inte för pensionärer med låga inkomster. En strategi för att ge äldre rätt och möjlighet till idrott borde finnas i alla kommuner. Regeringen bör återkomma med förslag till hur äldres tillgång till idrott och fysisk aktivitet ska säkras i hela landet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Intäkter av spel

Intäkter av spel har blivit en alltmer avgörande del av idrottsrörelsens finansiering. Rörelsen driver det egna Folkspel, med bl.a. Bingolotto som gett betydande intäkter till idrottsrörelsen, som emellertid har tappat andelar av den totala spelmarknaden. Intäkter från traditionella lotterier, bingoallianser osv. har också haft stor betydelse. Till detta kommer överföring av medel från Svenska Spels överskott, inte minst till barn- och ungdomsverksamheten.

Idrottsrörelsen ingår i ett vinstdelningssystem, som utgår från hela överskottet i Svenska Spel. Systemet utgår från att det finns en reglerad spelmarknad, förbehållen det allmännyttiga via staten och det ideella via folkrörelserna. En rad kommersiella, internationella spelbolag försöker aktivt angripa denna reglerade spelmarknad för att kunna ta för sig av en lukrativ spelmarknad. Detta ser vi som en stor fara för idrotten så länge delfinansieringen från Svenska Spel kvarstår.

För att motverka en alltmer aggressiv marknadsföring i kampen om att vinna marknadsandelar, för att motverka ett ökat spelberoende och ett minskat ansvarstagande för dem som drabbas av spelandets negativa sidor och för att säkerställa att överskotten från spel går till det allmännyttiga och den ideella sektorn måste vi behålla den reglerade spelmarknaden. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 En jämställd idrott

Idrottsrörelsen har i nära 30 år arbetat för en jämställd idrott. Jämställdheten ska genomsyra hela idrottsrörelsen. RF konstaterar dock att det är långt kvar innan detta mål kan anses uppnått. Kvinnor och flickor utgör fortfarande en minoritet av idrottsföreningarnas medlemmar och av specialförbundens styrelser. Ordförandeskapet är fortfarande till stor del förbehållet männen. Även bland landslagstränare och förbundskaptener dominerar männen kraftigt. Konsekvensen av den manliga dominansen inom idrottsrörelsen blir bl.a. att män och pojkar gynnas vid fördelningen av resurser på kvinnors och flickors bekostnad.

Könsmaksordningen, där män generellt överordnas kvinnor, genomsyrar hela samhället. Idrottsrörelsen är inget undantag. Sexismen och objektifieringen inom idrotten drabbar främst kvinnor. Det är inte ovanligt att kvinnor, uppmanas att uppträda i åtsmitande kläder för att tillfredsställa t.ex. sponsorer. En annan återkommande och tröttsam diskussion är den om det finns manliga respektive kvinnliga idrotter, dvs. idrotter som anses vara mer eller mindre lämpliga utifrån kön. Allt detta är uppenbara tecken som visar att idrotten fortfarande styrs av en tydlig manlig norm, som idrottskvinnor och deras idrottsutövande ständigt relateras till. Vänsterpartiet menar att alla kvinnor och män, flickor och pojkar, självfallet ska ha rätt och uppmuntras till att utöva vilka idrotter de vill!

Fel! Okänt namn på

RF antog en jämställdhetsplan 1989 som sedan återkommande har uppdaterats. Olika projekt har genomförts och RF har gett ut rapporten "Idrott, kön och genus – en kunskapsöversikt", som på ett genomgripande och initierat sätt tar upp skillnaden i förutsättningar för mäns och kvinnors idrottande med en genomgång av genusteoretiska och filosofiska perspektiv. Även om idrottsrörelsen således gjort mycket för att nå jämställdhetsmålet återstår ändå mycket att göra. Inte minst behöver alla goda idéer och insikter på central nivå nå ut i alla distrikt, föreningar, styrelser och omklädningsrum. Staten bör stödja detta och bör därför i sin bidragsgivning poängtera vikten av fortsatt arbete för en jämställd idrott. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Idrott, HBT-frågor och diskriminering

Även inom idrotten förekommer trakasserier och diskriminering på grund av sexuell läggning, funktionsnedsättning eller hudfärg och etnicitet. Arbetet fortgår inom idrottsrörelsen för att motarbeta detta, men mycket finns kvar att göra. I olika sammanhang återkommer kränkande ordväxlingar som anspelar på sexuell läggning eller etniskt ursprung. Detta är inte acceptabelt, lika lite inom idrotten som i andra sammanhang. Det som behövs är ökade utbildningsinsatser för att öka kunskapen i dessa frågor, och staten bör poängtera detta när det gäller fortsatt bidragsgivning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Idrotten och miljön

Även inom idrotten behöver man uppmärksamma miljöfrågorna i allmänhet och klimatfrågorna i synnerhet. En speciellt uppmärksammas del inom idrotten är motorsporten. I dag arbetar man mer målmedvetet, men det finns fortfarande mycket att göra. Med ett mer utvecklat miljöarbete, där motorsporten förhoppningsvis kan gå i täten, kan idrotten även på detta område bli en förebild. Det krävs dock att förväntningarna från staten blir tydliga och att man uppmärksammar detta i bidragsgivningen.

Det finns också tankar inom idrotten när det gäller transporter till och från aktiviteter, t.ex. samåkning och möjligheterna till att använda kollektivtrafiken kan vara exempel på hur idrotten kan organisera sin verksamhet för att ännu mer uppmärksamma miljöfrågorna. Samarbete med miljöorganisationer är ett annat exempel. Även här är utbildningsinsatser centrala för att öka kunskapen om dessa frågor. Staten bör stödja detta och bör därför i sin bidragsgivning poängtera vikten av ett fortsatt arbete med dessa frågor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10 Fysisk aktivitet i skolan

Den här motionen behandlar i huvudsak idrottspolitiken i förhållande till idrottsrörelsen. Det kan dock vara på sin plats att även kort behandla frågan om fysisk aktivitet i skolan. Det är en fråga som Vänsterpartiet tagit upp många gånger och i olika sammanhang, bland annat genom att begära att skolan ska samarbeta med idrottsrörelsen. Nu finns det också inskrivet i läroplanen att skolan ska ”sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen”. Ändå kan vi se att det ofta saknas kompetens hos skolans personal för att leva upp till vad läroplanen kräver.

Vänsterpartiet anser att skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter. Det bör också vara en del i lärarutbildningen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2008

Torbjörn Björlund (v)

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

Eva Olofsson (v)

Egon Frid (v)

Elina Linna (v)

LiseLotte Olsson (v)